

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONA.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ EGY-
LET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lel, rendes tagdíja évi 100 lel, klszgdák és tisztviselők részére 50 lel. A tagok az Erdélyi Gazdát 100 lel pótdíj ellenében kapják. *oro*

A lapfelfigyelő bizottság felfigyelése mellett felelős szerkesztő és kiadó:

TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 250 lel Negyed évre 75 lel
Fél évre 125 lel Egyes szám 5 lel

A gazdakörök szervezéséről és vezetéséről.

Irta: dr. Nagy Endre.

Hónapokkal ezelőtt egy gyűlésen vettem részt, hol a szonokok egyike így nyilatkozott: „Hibáztatom a jelenlevőket, mert anélkül akartak éveken át országos jelentőségű kérdéseket megtárgyalni és megoldani, hogy ennek az országnak leghatalmasabb szervezetét a gyáriparosok szövetségét tanácskozásaiukba bevonták volna.” Megvallom furcsa érzéseket keltett bennem ez a nagyhangú kijelentés. Ugy képzeltem, mintha a gyárkérmények vitatkozni kezdenének afelől, hogy ők többen vannak, mint a száfa az erdőben, mint a buzakalász a barázda között s mint fűszál a réten. Hát vajjon többen vannak-e, erősebbek-e? Megnéztem, mint emelkedik ki a földből a gyárkérmény. Égett földparabokat raknak egymásra, nem reszkető erős kezek, míg a felhőkig nyulnak és a talaj fölé emelkedve gögös hangját végigbugyja a vidéken. Pedig sárból van ő is, felépítése millió, meg millió fűszál életébe került, az állványokat és téglát égető tüzet az erdők koronás tölgyei meg fenyői adták, de azért messzibug kérkedő sipja fejtünk fölött.

Ime a gazdasors! A vállainkon nyugvó ipar, kereskedelem ott trónol az önzés létráján s mi a rög, a sár, a barázda, a gazdák, kiből gerincét, erejét vette, meglapulunk az alacsonyág, a szegénységben. Nekünk, kik ez ország társadalmában a milliárd fűszál, a billió buzakalász, a százezer koronás tölgyfa vagyunk, kik a kenyér vért, erőt adó sejtjeit termeljük odavághatja a gyáriparos szövetség megbízottja, a gögös kérmény, ők az ország leghatalmasabb szervezete.

Értitek gazdatársaim? ... Szervezete! Álljunk meg ennél a szónál. Ugyan mit ér egy fűszál, egy csöpp víz, egyetlen hangya, elszédült, magában bolyongó méh, ároksparton, köves uton heverő buzaszem egyedül és mit ha milliók tevődnek össze belőle? A gyáriparos beszél a szövetség, a munkás a szakszervezet nevében, tenger vízcsöppek millióinak zenéjét harsogja ki. A gazda beszéde árvalányhaj szelid sóhaja, különváltó rögök némasága, szétfolyó sár, melybe ma büntetlenül gázolhat bele mindenki. Csak sir, csak termel, csupán kér, amiért mindazok, kiknek erőt, életet adott kövekkel hajgálják.

Egy emberöltő telt el ezeknek az igazságoknak hangoztatásával, melyeket apátok, ha meg is értettek, de megvalósítani nem tudtak. Gazdák szövetkeztek! Jött huszév előtt az állam: gazdakezét, gazdakézbe telt s ti úgy éreztétek, hogy a kézfogás bilincs. Szövetkezteket, gazdaköröket csinált és kétmarokkal szórta közétek nemcsak az ígét, hanem az anyagi segítséget, az ingyen gépeket, ingyen gabonát. Fedelet épített a falusi gazdaegységek fölé s ti láttátok, hogy a fedelek alól hiányoznak a falusi nép erős akaratának falai és elmenekültek alóla, nehogy reátok szakadjon. Ma ott álltok, ahol az Urat megtagadó Péter. Szívetekben az elvetett ígét visszhangja, de a lehajtott fő, könnyező szemek, ezermillió sebből vérző gazdaélet kishitűségünkről beszél. Péternek volt megújodása, az egyház kösziklájává vált az urat megtagadó tanítvány. Erdély gazdái fölött is kisüt a nap s ez ország gránitjává lesznek, ha megkeresik önmagukat és kezet kézbe téve szövetkeznek.

Ma nem úgy kell kezdenünk ezt, mint hajdan, amikor megjelentek a községet és falusi népet nem ismerő szépszavú vezetők s egy nap alatt „megszervezték” a gazdakört, mely ottlétükkor egyet lobbant, hogy néhány nap nap mulva végkép kialadjon. A háboru előtti gazdakörök egyetlen feladatot ismertek csupán ... minél többet és minél okosabban kérni. Ahány gazdakör, annyi éhes faluszáj nyílt meg minden évben, mely mohó átvágygyl nyelte az állam millióit s koldus nyelven tanította meg beszélni az erős munkabíró magyar gazdát. A jobb érzésűek hamar beleuntak az örökös kérés-, megosztokodásba. Félrevonulásuk aztán magaután vont a intézmények összeomlását. Hiba lenne ebből azt a következtetést levonni, hogy ha akkor nem sikerülhetek a gazdakörök, még kevésbé sikerülhetnek ma állami támogatás nélkül. Ugyan melyik tartósabb, a papirrongyokkal és cukorkákkal teteaggatott karácsonyfa, vagy a termő gyümölcsfa?

Valahogy ennek a képnek kell szemünk előtt lebegnie, amikor a gazdakör megalakítására gondolunk. A gazdák minden szövetkezésének olyannak kell lennie, mint az élőfának. Legyen jó termőtalaja, legyenek gyökerei, törzse, ágai, mert csak így hozhat gyümölcsöket. Az erdélyi gazdaember lelkületének talaja évszázadok óta alkalmas arra, hogy a gazdaköri élet kinődjön belőle. Az egyház földjét

együtttes erővel megmunkáló hivek serege nem utkeletű minátunk. A kalákák, hol az egész falu népe összegyűl segíteni szép szóért meg egy kis ennivalóért, talán még az őskorba nyulnak vissza. Hogy ezek nem fejlődtek tovább egy szervezett gazdatársadalmi és szövetkezeti életté, annak egy sajnálatos gondolatletolódás volt az oka. A jobbágyság idejében az együttvégzett munkáknál mint parancsoló jelenik meg az ur, kinek szolgálai a papok és tanítók is. Ennek az állapotnak keserű lelki maradványai még ott égtek a nagy háboru előtti öreg emberek lelkében s nehezen tudtak megismerkedni az új idők segítő, szervező és vezető urával. Parancsolót láttak benne, félreértették legtisztább szándékait, vagy adakozó bolondnak nézték, ki míg szórja az állami segítséget, maga szegényen él. A bizalmatlanság, meg gyanu kísérte lépteiket, melyek közül egyik is elég lett volna arra, hogy a gazdaköri életet már csirájában megfojtsa. Nem, ezen az uton nem lehettek eredmények.

Aki ma gazdaköri életet akar előhívni, annak a dolgok gyökeréig kell lemennie. A gazdakör gyökere a földmives gazdaember. Nála nélkül ép úgy nem indul meg az élet, mint a karácsonyfa nem terem alma. De viszont a gazdaembernek is meg kell értenie, hogy a törzs és levéltelen gyökereken sem nő más csak gomba, legtöbbször bolondgomba.

Előmunkálatok a gazdakör alakításához.

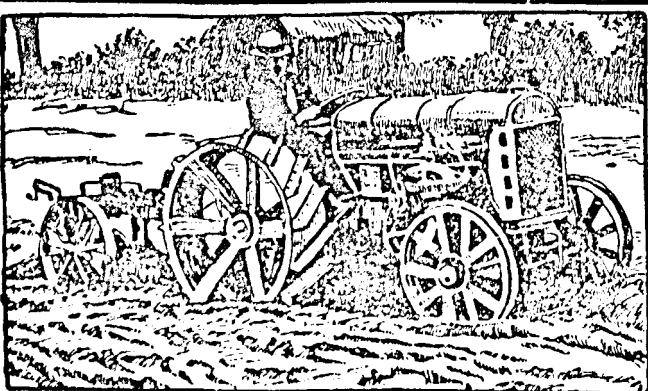
Azok, akik gazdakört akarnak alakítani, tanulmányozzák előbb a falu lelkületét. Nézzenek szét, hogy vannak-e a falujokban olyan gazdaemberek, akik nem sajnálják a jó tanácsot és anyagi segítséget más gazdatársaitól. Ahol csak 5-7 olyan módosabb parasztember akad, ki szépen sikerült vetéséhez, vagy jól kihizott, bőven tejelő állatjához elvezeli a szegényebb szomszédját s elmondja neki, gögös dicsekvés nélkül, hogy mint jutott el erre a szép eredményre; aki a régi rozoga ekével szántó komáját nem nevei ki, hanem odaadja kölcsön a maga jobb szerszámát, hogy boldoguljon, az a gazdaköri életnek egy gyökérszála. Ha vannak földmiveseink, kik nem hajolnak kétrét a hivatalos hatalom előtt, de nyugodtan tisztelettel hivatkozni tudnak a törvényre meg igazságra. Ahol terem olyan gazdaembereket a falu, kik szeretik gyermekeiket és igazat adnak a tanítónak, ha a csinytevésen ért fiatalokat megfenyíti. Abban a faluban, hol a verejtékkel szerzett vagyonokból legalább 5-6

Legújabb típusu FORDSON TRAKTOROK

3731 gazdasági gépek és autók, HOFFER és SCHRANTZ
cséplőgépek lerakata

„PERRY” cégnél. Cluj, Strada Regina Maria
No. 2. Telefon 999. szám.

Ahol a mai naptól kezdve a gyár utasítására mélyen leszállított
árakon részlelfizetésre szerezheti be gépszükségletét.

közsegről van szó és az akar az Erdélyi Gazd. Együlethez tartozó gazdakört alakítani akkor a helyzet más. Ilyenkor a helyi vezetők irnak ez ügyben az E. G. E.-nek, mely megküldi a gyűlési engedély iránti kérvényt.

Az E. G. E. vagy valamelyik vármegyei gazdasági egyesület keretében alakított gazdakörök törvényszéki bejegyzése és működési engedélye megszerzéséről is az anyaegyesület gondoskodik. (Folytatjuk)

Városaink és az agrárreform.

Irta: Dr. Szentkirályi Ákos.

I.

Magyartöbbségű városaink nagy része, hangosan panaszkodott Erdélyszerte, az agrár-bizottság ama eljárása következtében támadt sérelem miatt, hogy a város és birtokosainak földjét két címen is, néhol számottevően kisajátította. Az egyik címen, hogy a szomszéd községek földigénylőit kielégítse. A másik címen azért, hogy a városi hivatalnokoknak házhelyeket, földet adjon jutalmul.

Tudott dolog, hogy tulnyomó többségben kikaptak földet mind a két címen. Késztől okozna efelől elmélkedni. Azt azonban az illetékes hatóságoknak és közegeknek megfontolásra ajánlani szükségesnek tartom, hogy a városok határának azon a két címen történt megnyírálása: határozottan antiszociális eljárás.

Egyik napilapunkban, elmúlt év november hava elején „Fordulat a hostáti gazdák földkisajátítási ügyében” cím alatt megjelent cikk közli, hogy az akkor Kolozsvárt tartózkodó Lepadatu miniszter intézkedett, miszerint az agrár-bizottság által annak idején „városfejlesztés” titulus alatt kisajátított 440 hold föld ügyét az illetékes hatóság revízió alá vegye és ennek befejeztéig, az illető területre építési engedély ne adassék.

Ákár volt fognatja Lepadatu miniszter intézkedésének, akár nem volt: az intézkedés maga remélni engedi, hogy az illetékes körök agyában hagyni fognak valami nyomot azok a panaszkók, melyeket egyik ülünkön be, a másikon kiengedni — látszanak. Mert a magyartöbbségű városokat ért sérelem valamennyi városi lakos sérelme — akármilyen nyelven dicsérje az urat, a közéletmezés — tehát a gyomorkérdés rendén esett sérelemtől lévén szó.

Erről, a sérelem következményei enyhítéséről és ezen a révén a mi gazdáinknak, önmaguk és magyarság iránt való kötelességükről szól ez az írásom Kolozsvárt, legfőbb városunkat véve például.

Kolozsvár közönségét friss tejjel, tojással, zöldséggel, gyümölcscsel a város határán gazdálkodó városi polgárok láthatják el legbiztosabban és legkönnyebben abból, ami a maguk szükségletén felül a piacra, eladásra kerül.

Szociális szempontból is fontos körülmény, ha a város lakosságának számottevő része, a saját termeléséből tudja magát élelmezni, minél nagyobb az ilyenek száma, annál kevesebb gondot okoz a lakosság többi részének élelmezése.

Kolozsvár város 28400 k. hold volt határától, a terméketlen-, az erdő, a feltétlen legelő és tóterület leszámításával, legalább 15000 hold eke alá fogható, amiből legalább 1000 hold könnyen öntözhető és sok más ezerholdal u. n. kertművelésre alkalmas.

Ebből a területből élt a legújabb idők körülbelül 4000 kolozsvári földművelő család; küzködéssel, fáradságos munkával, de megélt részint, mint birtokos, részint bérlőgyanánt is.

Ebből a területből nagyon sok százholtat ragadtak el az agrárreform végrehajtói — még pedig a javából — és osztottak ki, városfejlesztés cím alatt, olyanok közt, akik nem foglalkoztak mezőgazdasággal és akik a város közéletmezésével nem fognak törődhetni. Ez egyik sérelme a város egész közönségének.

Nemcsak azért sérelem, mert a polgárok tekintélyes részének vagyonát ragadták el, feltétlenül szükséges ok nélkül, hanem főként azért sérelmes, mert számottevően megapasztotta ez a földosztás, az egész közönség táplálására szükséges területet, a hivatottak kezéből műkedvelők kezébe juttatva azt.

Másik sérelme a város egész közönségének szintén az agrárreform rendén keletkezett azzal, hogy a város régl határától a szomszédos községek lakosainak juttatott sokszáz holdnyi területet.

Nem a juttatás pusztá száraz valósága a sérelem veleje, hanem az, hogy magasabb kertgazdasági kultúrára hivatottak kezéből, erre még nem alkalmasak kezébe jutott a város közönségének friss tejjel stb-vel való ellátására szükséges terület.

Kolozsvár régi gazdatársadalmának — a Diószegiek-, a Szilágyiak-, a Butykák-, Gombosok-, Csíkiek-, Kllinek-, Bagák-, Szabók-, Jakaboknak a tejtermelés, állatnevelés, zöldségtermesztés, szőlőművelés dolgában őstől örökölt készségét, ügyességét, a feleleket, szamosfalviak, fejediek kajántóiak sok-sok esztendő múltával sem fogják egészen elsajátítani tudni.

A kolozsvári gazdasági akadémia 1868 óta folyton monostori munkásokkal — férfakkal, gyermekekkel — mivellette kertjei veteményes tábláit. Ritter Gusztáv főkertész 50 éven át igyekezett megkedveltetni velük a zöldségtermesztést. Mindennek mondhatni, semmi eredménye.

Folyt. köv.

Emlékezzünk mult időkről.

Irta: Dezső Miklós ny. szől. és bor. főfelfügylő.

(Folytatás.)

III.

Térjünk vissza London állandó lakójához. 1862 ben közli Szemere Bertalan „Magyar bortermelők egyesületének terve” cím alatt összes indokolt javaslatait. Pár szemelvényt kiemelek belőle: ... Ne várjuk, hogy az angolok idejöjjenek borainkért, addig vajmi sok viz lefolyna a Dunán ... Kereskedésben azé a haszon, aki kivisz, s ha a vevőt otthon várjuk, gyarmattilag fogunk kiszákmányoltatni. ... Két tekintetre hívja fel figyelmünket: a) ha borainkat eredeti tisztaságában óhajtjuk eladni, kell, hogy azt magyar kezelje s ellenőrizze, b) magyar termelők firmája alatt borainknak több hitele leend... Az angolok arra figyelmeztettek: „a legtöbb kételkedni fog oly magyar borban, melyet angol vagy idegen árul; ha magyar bornak jövendője van, — aminthogy van, — hozza azt és árulja magyar”. ... Megjegyzé, hogy az angol az édes bort nem kedveli, de a savanykdástól irtózik; testes, sima, zamatos, sőt illatos bort szereti; az inyek durvát, a toroknak csipőst épen nem. ... Angliában nagy az előítélet a hamburgi ut ellen, mert ott van a borhamlisítás székhelye. A németek mind Rotterdámon át küldik boraikat.

Ha a megrendelőnek csak egyszer silány bor küldetnék, hittelünk el lenne veszve örökre! ... Tehát becsületes, gyakorlott és szakértő pincemester kell. — (Tizenyolc nyomtatott oldalon közli javaslatait, de szük a hely azokat közölni.) —

Egy 1870 dec. 20-iki francia bortermelők kongresszusáról kell itt pár sorban megemlékeznem, mert német, magyar, olasz és spanyol is volt jelen Beauneban. Elnök Drouyn le Shuys a megnyitáskor így szól: dacára a szőlőbeteg-

ségeknek, mégis évenként 71 millió hektoliterre tehető a bortermelés, ami 23 franknyi átlagot véve fel, évenként 1,600 millió frankot képvisel.

Ha felvesszük, hogy minden bortermelő családja 4 főből áll és évenként 1000 frankot költ, azt találjuk, hogy ezen művelési ág 1,600,000 család, illetve 6 és fél millió lakos szükségleteit fedezi. Ezekhez még 2 millió iparost, kereskedőt és szállítót számíthatunk, kik szintén osztoznak a nyereségben. Tulzás nélkül állítható tehát, hogy a bortermelés Franciaország lakosságának ötöd részét tartja fönn s közel két millárdot, s így egy negyed részét jövedelmezi annak, mit Franciaország a földművelés összes ágából bevesz.

Pedig mily igénytelen a szőlőteke követelményekben. Csak 2 és fél millió hektar földet, azaz az ország művelés alatt álló földjének csak huszad részét foglalja el, s megelégszik oly nemű talajjal is, ami másként teljesen használatlanul heverne. (Oh te 10 □ mértföld mezőség!) A szőlőteke nem válogat a földben. Épen úgy megterem a cap bretonnál, mint a sik föld homokjában. Medocban kavicsos homokban, Anjouban agyagos földben s a Champagneban krétasziklákon nő, stb.

A francia boroknak nemesi leveleit a történelem is befoglalta lapjaiba. A 11. században, midőn Henrik király háboruba ment, társzekereit orleansi borral rakta meg s e boroknak a csata napján csuda hatása volt stb. stb.

A rómaiakról maradt Virgilius verse:

Ille impiger hausit

Spumantem pateram.

... Egész léglo történelmi citatum lenne még.

Mindezeket nem a Noar, Delaware stb., stb. sem olasz rizling, mézes fehér és Chasselaból szűrt borokkal érték el, amint Kovács József igen különösen megjegyzé: a „neszmélyi és legdéliesebb hegységeink kivételével, leghiresebb Magyarország borászatában a furrmint, mely miatt a külföld nemes asztali borainkat tulságosan erősnek találja”.

Tovább: „A bor és zene között létezik bizonyos hasonlat: mindkettő a kedélyre hat és felmagasít. Ami a zene anyaga, a hangszer a zenére, ugyanaz a szőlőfaj a borra nézve; mert amint a bodzafa hegedüből Reményi vagy Joachim sem birna bűvös hangokat kicsalni: ugy a silány, középszerű szőlőfajokból semmi vegyészlet sem képes kitűnő bort előállítani”. ... „ha a világ nagy borconcertjébe mi is beakarunk illeszkedni és ott helyünket megtartani, azt csupán illetékes hangszerekkel, azaz illetékes kitűnő szőlőfajokkal érhetjük el”.

Lassan-lassan jöjjünk közelebb önmagunkhoz dr. Entz és dr. Málnai jelentésének egy lly cimben jellemezve: „Uj világhorászatum térképén”. ... ha vén Európa területén csakugyan van még talaja, melyre a szüzesség praedicatum ráillik: akkor Erdélynek szüz talaja az!” ... (egy csomó kitűnő szőlőtermelési tényező felsorolása után) — „s aki végtére mindazon hatalmas tényezők összegét kellő figyelemre méltatja, az kénytelen lesz elismerni: hogy Erdélyben vasutak által összeköttetések útján Európa bordszati térképén oly új világ fog felmerülni, melyről eddig még tiszta sejtelve sem lehetett.

Mielőtt tovább citálnék dr. Entz és dr. Málnai „Szőlészet és Borászat Erdélyben” 1870-ben Vácon megjelent jelentéséből, mely körutazás 1869-ben őszön történt, meg kell jegyeznem azt, hogy e két kiküldött nem azért jött akkor Erdélybe, hogy *valamely előre tervezett elmélethez adatokat gyűjtsenek*, hanem, hogy nyitott szemmel széjjel nézzenek és megírják a valót, mit megteltek Balaton vidékkel, Tokaj hegyaljával, Beregszász-Munkács vidékével, majd Baranyamegyével stb. Mindentűlt az őszinte valóságot leplezetenül írták meg. 6-ik oldal: „Erdély, mely tulajdonkép csak keletkező vasutával várhatja Európába való valóságos bekebelezését — területének szűzségével már általán véve sokkal *nagyobb kapitálissal bir, mint elvénülő Európának bármely más országa*”. 22. lapon: „erdélyi boros gazdáknak mást nem lehet ajánlani, mint azt: hogy a talaj és klímabeli szerencse kellő méltányolásával termelésük fősúlyát a *bonquet borok* termelésére fektessék szint azon kiterjedésben, *valamint Magyarországon a tüzés borok* tekintetében azt *javaslatba hoztuk*.”

„Kellő faj választással és a fennálló körülmények számbavétele mellett oly *aranybányát biztosíthat Erdély magának, bortermelésben, melynek párja kevés van a bortermelő világon!* . . .

44-ik lapon: A szőlő itteni mivéléséről lévén szó, megjegyzik: „A gondatlanok (én tudatlanokat irtam volna) szőlőiben látni egy-egy tőkén egész erdejét a magfáknak, melyek nemcsak a rámeiszett csapokból, hanem *egyesen a tőkéből (vizhajtások) minden rend nélkül fakadtak, tanuskodván mind a metsző, mind a válogató (gyomláló) munkás gondatlanságáról* (tudatlanság volt bizony ez akkor is, most is), mely a tőkét *termékenységből és életerejéből, kell, hogy idő előtt kivetköztesse!* . . .

(Folytatjuk.)

Az 1925—26. évi gödöllői tojóverseny.

Az Országos Magyar Baromfityénészeti Tanács által Gödöllőn rendezett tojóverseny az 1925—26. évre is folytatódik. A november hó 1-én kezdődött II. ik tojóversenyre hét tenyésztő 63 darab jércét küldött be, melyek közül 5 darab fekete kopasznyaku, 5 darab fehér magyar, 5 darab fehér fogolyszínű olasz, 5 darab fehér leghorn, 5 darab kendermagos magyar, 5 darab fekete langshan, 5 darab sávozott plymouth, 14 darab rhode island, 10 darab fehér wyandotte, 4 darab fehér orpington. Bekerkezés után a jércék nyomban mérlegelve lettek. Legkönnyebb volt 1 darab 90 dekás fekete kopasznyaku, legtyöbbit pedig egy 270 dekás fehér orpington nyomott.

Az átlag suly fajtánként a következő: fekete kopasz 106 dgr., fehér magyar 126 dgr., fogolyszínű olasz 150 dgr., fehér leghorn 124 dgr., kendermagos magyar 177 dgr., fekete langshan 177 dgr., sávozott plymouth 170 dgr., rhode island 160 dgr., fehér wyandotte 138 dgr., fehér orpington 200 dgr.

November hó 30-ig bezárólag a versenyen szereplő jércék közül 3 darab rhode island letölt 24 darab tojást, 1 darab wyandotte letölt 2 darab tojást. A wyandotte tojások átlagos sulya 48 gr., a rhode island tojások átlagos sulya 54 gr. volt. Darabonként és naponként kapnak a jércék; 10 gr. szemes tengerit, 20 gr. árpát, 10 gr. zabot, 10 gr. csirázott zabot, 35 gr. korpát, 10 gr. tengeri darát, 10 gr. árpa darát, 10 gr. huslisztet, 10 gr. burgonyát, 10 gr. répát, 5 gr. liszapolított krétát.

Egyleti élet.

Az okleveles gazdák találkozója és a Gazdabál.

Január hó 23-án tartották meg az okleveles gazdák hosszú éveken keresztül elmaradt szokásos találkozójukat. A találkozóon együtt voltak az őszbevegülő és fiatal gazdák nem remélt szép számban. Déli 12 órakor gyülekezett a társaság a Közponi-Szálló éttermében. Meleg lelki ölekezésben találtak egymásra az öregebb és fiatalabb kollegák és 1 órakor asztalhoz ülve, kedvesen emlegették el a régmúlt szép időket. A közebéd tartama alatt dr. Szász Ferenc dezméri birtokos mondta az első pohárköszöntőt a kolozsvári gazdasági akadémia érdemekben gazdag két igazgatójára: dr. Szentkirályi Ákosra és dr. Péter Bélára. Egyben felolvasta dr. Szentkirályi Ákos levelét, aki egészségi állapotára való hivatkozással a legnagyobb sajnálata mellett mentette ki távollmaradását. Dr. Szász Ferenc pohárköszöntőjében a gazdák elismerésének és hálájának adott kifejezést azért az önzellen és nemes munkáért, amelyet a gazdaggeneráció nevelése terén dr. Szentkirályi Ákos és dr. Péter Béla kifejtettek. Dr. Péter Béla válaszolt hasonlatokban gazdag és szellemes pohárköszöntőben dr. Szász Ferenc üdvözlétére és az Erdélyi Gazdasági Egylet jelen volt két alelnökének Szász Istvánnak és dr. gr. Bethlen Györgynek egészségére üritette poharát, mint azon egyesület képviselőire, amely a találkozót összehívta. Ezután dr. gr. Bethlen György mondott köszönetet dr. Péter Béla megemlékezéséért és további munkára és kitartásra biztatta a távoli falvakban nélkülözések között élő gazdákat. Több pohárköszöntő hangzott még el, amelyeket Puskás Béla zenekara tett hangulatosabbá. Az egybegyűlték körülbelül délután 5 óráig voltak együtt, mely idő alatt Szász Dezső, a gazdabál cigányvajdája a Puskás bandája élén kellemesen szórakoztatta a társaságot. A találkozóra megjelent gazdák közül a következők neveit sikerült följegyeznünk: dr. gr. Bethlen György (Kolozsvár), gr. Bethlen Béla (Bethlen), dr. Buday Béla (Kolozsvár), Brunner Béla (Tompaháza), Deák János (Kolozsvár), Fülöp Ede (Magyarnádas), Farkas Albert (Kolozsvár), Gidófalvy István (Doboka) Gáll Simon (Kolozsvár, azóta meghalt) Garbacea Virgil, Heidei Gyula (Kolozsvár), Hann Frigyes (Kolozsvár), Hajdu István (Zalaegerszeg), Kovács Béla (Kolozsvár), Keresztes Árpád (Kolozsvár), Kun Sándor (Kolozsvár), Kiss Lajos (Boncida), Konner Frigyes (Nagyszeben), Muzsnai Ferenc (Mezőszengyel), Martini Ottó (Kolozsvár), Milata Miksa (Lekence), Madár István (Checediu), Nagy Lajos (Kolozsvár), dr. Nagy Endre (Dés), Nemes Gyula (Bonchida), dr. Péter Béla (Kolozsvár), Palló Imre (Kolozs), Palló Sándor (Kolozs), Paul Kamil (Lupény), Puskás János (Kolozsvár), Róth Márton (Nagyszeben), Simó Pál (Kolozsvár), Simon János (Kolozsvár), Szász István (Kolozsvár), ifj. Szász István (Kolozsvár), Szánthó Imre, Szász József (Marosvásárhely), II. Szász Ferenc (Marosvásárhely), Szalay Gyula (Kolozsvár), Szilágyi Ferenc (Kolozs), I. Szász Ferenc (Pusztakamrás), dr. Szász Ferenc (Dezmér), Szász Dezső (Pusztakamarás), Torday György (Kolozsvár), Török Bálint (Kolozsvár), Török József (Kolozsvár), Wessel Leó (Budapest), Zoltány Ferenc (Kolozsvár).

Itt emlékeznünk meg a találkozásra küldött két kedves üdvözléssel, a Tokaji László volt E. G. E. igazgató és dr. Cséser Lajos volt egyesületi szakosztályi előadó leveléről, akik Szász István e. alelnökhöz intézett meleghangú levélben fejezték ki a jelenvolt gazdákkal való együttérzésüket és szívből jövő üdvözlésüket. A déli találkozó után az esti gazdabálon volt együtt megint a Kolozsvárra egybegyűlt gazdaközönség. A bálról külön az alábbiakban számolunk be.

A gazdabál.

Január hó 23-án este zajlott le az első erdélyi gazdabál a siker jegyében. Az első gazdabál elé most már megvallhatjuk, hogy némi aggodalommal néztünk, de jóleső érzéssel állapítjuk meg, hogy a gazdaközönség megértette a rendezőség intencióját, amely az E. G. E. támogatását célozta és e gondolat megértését bizonyítja a bál erkölcsi és anyagi sikere. Már a bál napját megelőzően több gazda érkezett Kolozsvárra családostól és amikor a vonaton és kocsikon érkező társaságokat láttuk, már bizonyosak voltunk afelől, hogy a multság egy nagyon kedves családias találkozója lesz Erdély gazdatársadalmának. A közönség este 10 óra körül kezdett gyülekezni. 10 és 11 között valósággal özönlött a közönség, mely rövidesen megtöltötte a Közponi szálló éttermét úgy, hogy Puskás Béla 10 óra után mindjárt rázendítette a régi gazdászbalok megnyitójára, a „Monostori buzakalász”-ra. Amikor már a táncoló párok nem fértek az étteremben, a buffete is megkezdődött a tánc, amely szintén rövidesen megtelt a táncoló párokkal és ezután a régi csárdást sűrűn váltották föl a modern táncok.

Éjfélt után, amikor a vacsora a végét járta, Szász Dezső cigányvajda átvette a vonót Puskás Bélától és egy pár szép hallgató magyar nótával való bevezetés után a banda élén rázendítette a supecsárdásra, amely a békebell hangulatba ringatta az öregeket és fiatalokat egyaránt. A cigányvajda muzsikája elsímitotta az öregek homlokáról a gondbarázdákat és ki tudja, hogy hány szívet boronált össze vonójával a jó csárdás közepette.

Emelkedett hangulatban reggel 8 óráig tartott a bál, amikor még mindig körülbelül 30 pár táncolt. Igyekeztünk följegyezni a bálon résztvevő családok neveit, bár ez nem sikerült teljes mértékben, közöljük azok névsorát, akiket sikerült feljegyezni.

Antal Mihály (Marosbogat), Ambrus Dezső (Kolozsvár), ifj. gr. Béli Kálmán (Zsibó), gr. Béli Erzsébet, ifj. gr. Bethlen Ödön (Aranyosgyéres), br. Bánffy Albert (Vásaszi), ifj. br. Bánffy János (Szilágynagyfalva), gr. Bethlen József (Veresmart), br. Bánffy Dániel és felesége (Nagyenyed), ifj. gr. Béli Ferenc (Mehes), dr. gr. Bethlen György (Kolozsvár), gr. Bethlen Béla (Bethlen), Bocsa Tódor és felesége (Kolozsvár), Baátz Eugen (Kolozsvár), dr. Buday Béla (Kolozsvár), Blaga Emil (Kolozsvár), Brunner (Károly (Pribékfalva), Brunner Béla (Tompaháza), dr. Betegh Miklós (Aranyosgyéres), dr. Balázs András (Kolozsvár), Connert Frigyes és felesége (Nagyszeben), Csorbits István és felesége (Kolozsvár), br. Dániel Ferenc (Vargyas), Deák János (Kolozsvár) özv. Egri Árpádné (Kolozsvár), dr. Felszeghy András (Székelykocsárd), Fülöp Ede (Magyarnádas), Faragó Pál és felesége (Kolozsvár), Fekete Nagy Béla és családja (Kolozsvár), Gidófalvy István és felesége (Doboka), Gaál Péter (Korpád), Gaál Elemér (Lárgafanya), dr. Geréb Izsák (Kolozsvár), dr. Grois László (Kolozsvár), dr. Gspann Károly (Kolozsvár), Heidei Gyula (Kolozsvár), Hadházy Sándor (Kolozsvár), Hann Frigyes (Kolozsvár), dr. Hankó V. János (Kolozsvár), br. Inczedy Ádám (Kaczkó), dr. Imrei Károly (Kolozsvár), dr. Jelen Gyula és felesége, Jovian Antal és felesége, Jude Ille, Köblös Gigi (Kolozsvár), br. Kemény Jánosné, br. Kemény Gizella (Marosvécs), Kristea Tibor (Kolozsvár), Kun Sándor és felesége (Kolozsvár), br. Kemény János (Marosvécs), dr. Koronka István (Kolozsvár), Karácsonyi Emil, László Tibor és felesége (Kolozsvár), Lázár Simon (Torda), Lázár Károly és családja (Kolozsvár), dr. Lőrinczi Sándor (Kilyénfalva), dr. Lorenc Lajos és felesége (Kolozsvár), Muzsnay Ferenc és családja (Mezőszengyel), gr. Nemes János (Bodola), Nemes István (Kolozsvár), Nyerges Ferenc (Kolozsvár), Nagy Lajos (Kolozsvár), Nagy Domokos és

felesége (Kolozsvár), dr. Orient Gyula és felesége (Kolozsvár), Peris Béla (Kolozsvár), dr. Péter Béla és családja (Kolozsvár), Palló Sándor és felesége (Kolozs), id. Palló Imre és családja (Kolozs), ifj. Palló Imre (Kolozs), Paull Kamil és felesége (Lupény), Paul Mariska (Kolozsvár), Perry Porutiu és felesége (Kolozsvár), dr. Porse (Kolozsvár), Patruban Miklós (Nagyvárad), Simó Pál és családja (Kolozsvár), Sükösd Gerő (Sülye), dr. Spanu Petre (Bonczhida), ifj. Sipos Sándor (Fermei Bufta), Simon János és családja (Kolozsvár), Schilling Dezső (Kolozsvár), id. Szász István (Kolozsvár), ifj. Szász István és felesége, Szász Dezső és felesége (Pusztakamarás), Szász József és családja (Marosvásárhely), Szilágyi Ferenc és felesége (Kolozs), dr. Szilágyi György (Kolozsvár), Szász Ferenc I. (Pusztakamarás), dr. Szász Ferenc II. és felesége (Dezmér), Szász Ferenc III. (Marosvásárhely), Szabó Farkas (Magyarbikal), gr. Teleki Arcturné (Tancs), gr. Teleki Illi (Tancs), gr. Teleki Gemmi (Tancs), gr. Teleki Irma (Tancs), gr. Toldalagi László és felesége (Marosgombás), Tofan Pál és felesége (Kolozsvár), Turcsa Imre (Kolozsvár), Türkössi Sámuel (Kolozsvár), gr. Teleki Géza (Alsózsuk), Tordai György (Kolozsvár), Turcsa Tivadar és családja (Kolozsvár), br. Wesselényi István (Szilágygörcsön), Wessel Leó (Budapest), Wertheimer Miksa (Kolozsvár), Velits Zoltán (Magyarkályán), Vaska Teodor és felesége, Zoltány Ferenc (Kolozsvár) és még mások igen sokan.

Az a siker, amely a bált jellemezte és az a sok oldalról jött kívánság, amely a bálnak jövőben való megismétlését fejezte ki, azt a gondolatot eredményezte, hogy időnként a gazdabált meg kellene ismételni vagy Kolozsváron, vagy valamelyik nagyobb vidéki városban, hogy ezzel alkalom nyíljon a gazdacsaládok ismerkedésére.

Felhívás

a tagsági díjak befizetésére.

Az E. G. E. alapszabályai értelmében a tagsági díjak befizetése minden év január hó 1-én esedékes. A tagdíjak befizetésére az Erdélyi Gazda korábbi számaiban is felhívtuk tisztelt Tagjainkat és január hó végén járva, ismételtén is kérjük mindazon Tisztelt Tagtársainkat, akik ezideig még tagdíjait nem fizették be, hogy sziveskedjenek azt e sorok olvasása után az E. G. E. titkári hivatala címére beiktatni, mert egyesületünk a reá háruló nagy fontosságú feladatának csak úgy képes megfelelni, ha a közös cél érdekében tagjaink részéről erkölcsi támogatás mellett kellő anyagi támogatásban is részesül. Az évi tagsági díj nagysága a fejléccen van közölve. Az Erdélyi Gazda lapért a tagsági díjon kívül egész évre 100 lei lapdíj fizetendő.

Tagdíjnyugtázás. Az egyesület titkári hivatalához a következő összegek küldettek be a héten:

1923. évre 100 L. tagdíjat fizetett: Tóthfalusi József Marosvásárhely. 1924. évre 100 L. tagdíjat fizettek: Tóthfalusi József Marosvásárhely, Deák Jenő Orbaitelek. 1924. évre 50 L. tagdíjat fizettek: Molnár András Uzon, Deritei István tordai Türe. 1925. évre 50 L. tagdíjat fizettek: Mikó László (részben) Nyárádszentlászló, Bőjthe József Nagyenyed, Deák Jenő Orbaitelek, Brunner Jenő Magyar-nagyzsombor. 1925. évre 50 L. tagdíjat fizettek: Brutsi László Kolozsvár, Kozán Imre Csikszentmárton, Molnár András Uzon, Kern József Lippa, Vajna Antal Kézdimartonfalva, Kovács Ferenc A.-Gyéres, Deritei István tordai Türe. 1925. évre 100 L. pótdíjat fizettek: Brutsi László Kolozsvár, Kozán Imre Csikszentmárton, Gy. Rosenberger Sándor Kolozsvár, dr. Nagy Endre Dés, Szász Ferenc Pusztakamarás, Kern József Lippa, Vajna Antal Kézdimarton-

falva, Kovács Ferenc A.-Gyéres. Brunner Jenő Magyar-nagyzsombor. 1926. évre 100 L. tagdíjat fizettek: Kimpel Flóri Torda, Tanka Béla Kövend, dr. Darkó Ákos Kolozsvár, Gyertyánffy Andor Gyér, Szabó Gyula Kraszna, D. Gaál Jenő Mócs, Jeszenszky Béla Temesvár, Bogdán Károly Kézdimartonfalva, Bodor Kálmán Sülemed, id. Márton Sándor Érkeserű, Szász Ferenc Pusztakamarás, dr. Szász Ferenc Dezmér, gr. Bethlen Bálint Keresd, Fröhlich Albin Sarmaság, Deák Jenő Orbaitelek, Hye Jenő Alsólosva, Vm. Gazda Egylet Székelyudvarhely, Vajna Andor Kézdimartonfalva, Gáll Simon Kolozsvár, Beczassy Imre Dálnok, Szász István Kolozsvár. 1926. évre 50 L. tagdíjat fizettek: Brutsi László Kolozsvár, Dezső Miklós Nagyenyed, dr. Nagy Endre Dés, dr. Péter Béla Kolozsvár, Molnár András Uzon, Kovács Ferec A.-Gyéres, Kaszás Ferenc Zsibó, Sipos Sándor Crevedia, Kónya Géza Székelykocsárd, P. Ferenc Pál Szék. 1926. évi pótdíjat fizettek: Brutsi László Kolozsvár, Kimpel Flóri Torda, Tanka Béla Kövend, dr. Darkó Ákos Kolozsvár, Borbély N. Miklós Torda, Gyertyánffy Andor Gyér, Szabó Gyula Kraszna, D. Gaál Jenő Mócs, Jeszenszky Béla Temesvár, Bogdán Károly Kézdimartonfalva, Dezső Miklós Nagyenyed, dr. Nagy Endre Dés, Bodor Kálmán (részben) Sülemed, id. Márton Sándor Érkeserű, Szász Ferenc (részben) Pusztakamarás, dr. Szász Ferenc Dezmér, dr. Péter Béla Kolozsvár, gr. Bethlen Bálint Keresd, Kovács Ferenc A.-Gyéres, Deák Jenő Orbaitelek, Hye Jenő Alsólosva, Kaszás Ferenc Zsibó, Vm. Gazd. Egylet Székelyudvarhely, Sipos Sándor Crevedia, Kónya Géza Székelykocsárd, Gáll Simon Kolozsvár, Tüzes Bálint Kolozsvár, P. Ferenc Pál Szék, Beczassy Imre Dálnok, Szász István Kolozsvár. 1927. évre 50 L. tagdíjat fizetett: Molnár András Uzon. 1925. évre előfizetett: Hajdu Ödön Torda. 1926. évre előfizettek: Magyar utlevél kirendeltség Kolozsvár, Gazdakör (féltév), Ujszentes, Zsák János (negyedév) Halmagy.

Irodalmi szemle.

Az erdélyi magyar könyv.

Kisebbségi magyar életünket számos fájó seb égeti, de van egy olyan terület, mely a lehangoltság csüggesztő érzése nélkül tekinthető végig s ez az erdélyi magyarság szellemi élete. Hogy hét esztendő alatt milyen gyönyörű sudárba szökkent az erdélyi magyar irodalom, igazolható a következő statisztikai adatokkal. Az 1919. I. 1. és 1924. XII. 31. közötti esztendőkből 1066 magyar könyv jelent meg Erdélyben 1.066.000 példányban, mely 85.280 lapszámot tesz ki és 31.980.000 lej forgalmi értéket képvisel. Ezt a könyvmennyiséget 144 nyomda állította elő és 225 magyar könyvkereskedés árusítja, 34 erdélyi, 2 regáti és 4 külföldi város termelte. Legtöbb könyv jelent meg Kolozsvárt, az egész mennyiségnek 47 százaléka. Legtöbb könyvet a kolozsvári Minerva Rt. készített, az egész erdélyi termelésnek a negyedét (21,5 százalék) és a kolozsvári könyveknek csaknem a felét (46,2%). Az első három helyen a szépirodalom (33%), a tankönyvirodalom (22%) és a szaktudomány (19%) áll.

Ezek a számadatok tenniakarásról beszélnek és azt tanúsítják, hogy nem szenved pangásban az érvényesülés sok lehetősége elől háttérbe szorult szellemi életünk. Elismerésünk legyen azoké az íróké, kiadóké és terjesztőké, kik a súlyos idők ezer nehézségei és megpróbáltatásai között is tiszteltetreméltó, derék munkát végeztek. De át kell éreznie mindenkinek a ráháruló kötelességet is. A magyar könyvben élő magyar betű ma kulturánknak kiszámíthatatlan jelentőségű támasztéka. Nem lehet tehát közömbös senki előtt, hogy ez a tényező a fontos hivatását betölthesse. Ezért a

magyar öntudatba bele kell edződnie annak a kötelességérzetnek, hogy az erdélyi könyv iránt ne csak alkalmi érdeklődéssel viseltessek, hanem anyagilag is segítségére legyen kulturális rendeltetésének teljesítésében. Magyar könyvet vásárolni ma olyan kötelesség, amely elől semmiféle magyarzkodással el nem zárkozhatik, akinek Isten szeretetet oltott szívébe a faja iránt s némi anyagi lehetőséggel is rendelkezik. Aki fölös filléreit erre a célra fordítja, az a magyarság jövőjét építgeti.

Dr. György Lajos.

Vásárhelyi János kolozsvári ref. esperes „Bizonyásgtétel” címen 65 beszédét adta ki könyvben. Vásárhelyi János személye és egyénisége már eléggé ismert az erdélyi magyarság előtt. E kötetében, mint igazi pásztor áll előttünk, a pásztor egyik legszebb vonásával: a vezetéssel, az aggó és szerető irányítással. A szentírás csodás világa és a ker. élet végtelen szépségű és gazdag mezőin vezet végig mindenkit, aki kezébe veszi a könyvet és végig olvassa. A krisztusi élet színes mélységeiben — kézen fogva, mint eszköz az Úr kezében, mintha az Úr vezetne rajta keresztül — megcsillogtatja a ker. élet káprázatos mívoltát, megmutatja a ker. embert. Megmutatja, hogy mitől félj; hogy mi ellen harcolj; megmutatja az igazi utat. Irányít, buzdít; bocsánatot, kegyelmet, üdvöt, örökéletet hirdet. Indít cselekedetre, irgalomra, szeretetre; ad vigasztalást. Emberi kérdésekre megoldást és feleletet ad. Kérdéseit találja meg benne az ember és kap reá egyellen, mindent megoldó feleletet. És e csodás irányításon át arcunkba csap az a szeretet, amelyet csak Krisztus adhat a magából és amellyel csüng az író élethivatalának földi részén, az örömhír, az evangelium hirdetésén. Nagyon ajánljuk gazdaközönségünk figyelmébe e könyvet, amely nemcsak az olvasónak, de családjának is nagy öröme és hasznára fog szolgálni. A vastkos, 320 oldalt tartalmazó könyv megrendelhető a szerzőjénél: Cluj, Calea Victoriei. Parochia reformată. Ára: 160 lei. A könyv Füssy József (Torda) nyomdájában készült szép kiállításban. b. s.

Vegyes közlemények.

Gáll Simon Gáll Simon bérlő, egyesületünk rendes tagja, január hó 26-án este váratlanul elhunyt. Gáll Simon az erdélyi gazdaközönségnek szimpatikus és közszeretben álló tagja volt. Halálának híre bizonyára a gazdaközönség széles körében fog mély részvétet kelteni. Az első monostori gazdászok közül való volt és szorgalmas munkája alapján gyűjtött tőkéből később bérleten gazdálkodott. Azok közé tartozott, akiknek életpályáját a földreform derékon kettészakította, mert a változott viszonyok között bérletet többé találni nem tudott. Mint magánzó vonult vissza Kolozsvárra, hol a rokonai körében élt szerényen. Az utolsó napjaiban is változatlan jó egészségben volt és 26-án este színházba menet Kolozsvár főterén a Hintz patika előtt összeesett és meghalt. Halálát testvérén és rokonain kívül a jóbarátok és ismerősök nagy száma gyászolja. Temetése 29-én volt, amelyen az E. G. E. képviselőtében Szász István alelnök és Török Bálint titkár vettek részt.

Személyi hír. A Marosvásárhely és Vidéke Cukorgyár R.-T., a Szász Gyula igazgató elhunytával megüresedett felügyelői állásra Inczedy Joxmann Nándort hívta meg, aki mint volt nagy cukorrépa termelő, e téren gazdag szakismeretekkel rendelkezik. Ugy a gazdasági, mint kereskedelmi vonatkozású kérdésekben bizonyára sűrűn lesz alkalmá a cukorrépa-

